

Dissertatio inauguralis medica de excerniculis capitis : recentioribus inventis anatomicis illustrata ... / submittet Jacobus Gellentin.

Contributors

Gellentin, Jakob.
Stahl, Georg Ernst, 1660-1734.
Universität Halle-Wittenberg.

Publication/Creation

Halae Magdeb : Litteris Christiani Henckelii, [1712]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/aksvufev>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

**wellcome
collection**

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA
DE
EXCERNICULIS
CAPITIS,
RECENTIORIBUS INVENTIS ANA-
TOMICIS ILLUSTRATA,

Quam

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO.

DN. FRIDERICO WILHELMO,
PRINCIPE BORUSSIÆ, MARCHIONE BRAN-
DENBURG. RELIQUA,

IN ACADEMIA FRIDERICIANA,
GRATIOSISSIMO FACULTATIS MEDICÆ CONSENSU,
PRÆSIDE

DN. GEORGIO ERNESTO STAHL,
MED. D. EJUSD. ET RER. NATUR. PROFESS. PUBL. OR-
DINAR. ACAD. NAT. CUR. COLLEG. LONG. DIGN. FA-
CULT. MEDIC. h. t. DECANO SPECTATISSIMO,

DN. FAUTORE AC PROMOTORE SUO OMNI
Observantiæ atque Honoris cultu colendo,

PRO GRADU DOCTORALI,

Solemnissimo Inaugurationis Actu More Majorum rite consequendo,

Ad d. Maji A. M. D. CC. XII. horis ante & pomeridianis

IN AUDITORIO MAJORI

Placido Eruditorum Examine submittet

JACOBUS GELLENTIN, Dantisc.

HALÆ MAGDEB. LITTERIS CHRISTIANI HENCKELII, Acad. Typogr.

EXCERPTA IN HONOREM MENTIS

EXCERPTA

CAPELLAS

RECENTIUS

TOMUS

DE

DE

DE

DE

DE

DE

JACOBUS

Q. D. B. V.

PROOEMIUM.

Quanta fit in oeconomia vitali se- & excretionum necessitas, quanta utilitas, apud genuinos Jatricæ artis filios in confesso est, adeo ut vitalitatis fundamentum in iis recte collocatum putetur. Excretiones collustrare mihi animus est, easdemque non universales, sed particulares capitis, tam notabiles & conspicuas maxime, quam suo modo latentes & obscuras, per suturas, aures, oculos, nares, fauces atque os, naturæ ductu fieri solitas, cerebro & capitis organicis partibus mox & aliis, & demum toti machinæ hydraulico pneumaticæ apprimè conducibiles.

CAPUT I.

De Excerniculis jutararum.

Nitium ducere à cranii futuris placet, quarum cognitio generaliter inservit ossium cranii explanationi, & Chirurgis, ad fissuras & fracturas certo dignoscendas, neve iis harum loco scalprum vel trepanum admoveant facile. Medicis, ad partus mysterium & alia contemplandum, hic autem solertior declaratio, an & qualis sit per illas veras, vera, an mero ac futili conceptu fundata excretio, manifeste determinabit. Materix ubertas meæ dissertationis possibilem imperat tractationis brevitatem, cum omni superfluum neglectu. Nosse tamen valde interest, futuram (quæ, quoque aliis sutela, *ραφή ὀμυια γραμμα* vocatur) esse synthefin, seu symphyfin & concretionem ossium cranii variorum, instar compositionis vestium ex laceris pannis, in certos usus. *Adriano Spigelio de Humani Corporis Fabrica Lib. II. Cap. 3.* futura est compositio ad rerum consutarum, pannorum filo consutorum (in veris) vel compactarum (in falsis) similitudinem facta. *Archangelus Piccolomini anatomi. prælectionum Lib. 8. Lect. 4. pag. 358. ita effert:* futura est offium compositio sine motu, rerum consutarum more conflata, atque serrata dentataque compage firmata. Eleganter hanc connexionem vocat cardinatam aut *γυγλυμοσιδὴ Pechlinus Observ. Physico Medicarum Lib. II. Observ. 39.*

Anatomicis in more positum est, distinguere futu-
ras

ras quarum solum caput est subjectum in proprias soli cranio, & communes illi cum ossibus maxillæ superioris; illas rursus in veras seu genuinas, & spurias, mendosas, nothas, falsas.

Veras, ita Galenus Lib. de ossibus class. 1. pag. 79. c. d. exprimit; esse ferratam compagem: cum ferræ inter se contrario occurfu congregiuntur, ubi scilicet dentatæ alterius partes in alterius sinus inseruntur, ac si duæ ferræ dentatim conjungerentur, item dentatio ferrata: nothas autem commissuram in ungvem, cum gibbæ videlicet partes, ad ungvium figuram structæ, in sinus, quibus apte excipi possunt, subeunt. Agglutinatio squamiformis, imbricalis conjunctio ossium, ut limbus unius tegat limbum alterius, os superponatur ossi. Veris circumscribuntur, connectuntur & dividuntur ossa frontis, verticis & occipitis; falsis autem ossa temporum, unde hæ dicuntur quoque temporales, istæ vero nominantur ob figuram, lambdoides, sagittalis & coronalis. Suturae omnes extrinsecus magis apparentes sunt, intrinsecus harmoniæ potius & lineæ simplicis imaginem referunt.

Hæc est naturalis conditio & numerus suturarum, à qua tamen natura, aberrans, an ludens, raro licet, recedere statim à primordiis videtur, ut pauciores aliterve ductas, modo plures sistat oculis. Mutatio per ætatem ipsi valde solennis est, unde istæ infantum temporis successu redduntur exertiores, senum vero contractiores. De hoc scite *Bartholomæus Eustachius in opuscul. anatom. p. 168. asserit; suturas frequenter connasce & ea occasione diversa serie dispensatas apparere, & porro*

pag. 170. *affirmat*, futuram sagittalem frequenter deesse, adeo in quindecim calvariis fuisse evanitam plane, ut nullum sui vestigium ostenderit, aliis licet eleganter sculptis. Simile quid vidi in craniis, ab Excell. Dno. Doctore Fickio, Fautore ac Præceptore meo ad cineres devenerando, toti collegio nuper Jenæ commonstratis, quorum unum juvenis violenter enecati, etiam in superficie interna sagittalis nequidem vestigium offerebat, aliud ejus loco latiusculam lineam depressam, tertium ex parte hinc inde oblitteratam eandem & reliquas habebat. Quæ observationes merito opponuntur *Spigelio l.c.* pronuncianti, omnium primum oblitterari lambdoideam, hinc sagittalem tandem coronalem. In senioribus invenitur aliquando, quod futuræ sint oblitteratæ in superficie, non autem in intima parte; & non omnes futuræ, quia temporales raro pereunt: inter centum capita hominum vix reperies unum absque futuris. *Andreas Vesalius Chirurg. magn. Lib. II. cap. 2. p. 92.* Attamen in Germania Helmstadii, & in monasterio Heelbronnenfi cranium sine futuris ostendi, etiam Persas, Æthiopes, Mauros & eos, qui calidas regiones versus meridiem incolunt habere cranium durius, nullis insuper aut paucis futuris discretum; annotat *Caspar. Baubinus in Theatr. Anat. Lib. III. Cap. 5. p. 271.* interdum coronalem, aliquando reliquas aboleri, in senibus maxime coalescere appendicum more, temporales omnium postremo perire, nec facile absque aliarum deletionem.

Exemplis tamen hisce non evincitur, in infantibus (quorum futuræ lineæ rectæ imaginem representant,) & pue-

& pueris pariter abfuisse, quin potius ibi maximæ sint conspicuæ, teste *Realdo Columbo de Re Anat. Lib. I. cap. 4. p. 25. Rolfincius in Dissert. Anat. Lib. 2. cap. 22.* postquam defectum testimoniis *Galeni Heredoti, Alexandri Benedicti, Schenckii &c.* probaverat, in eandem descendit sententiam, nec aliter usus earum, à natura quæsitus, partus scilicet facilitatio obtineretur, & ipsa naturæ lex perpetua, qua ex mutæ propagatarum à centro ad ambitum strigarum occurfu & incurfu, mirabilis nascitur ossium consutorum nexus, secundum *Henricum Eyssonium in anat. de oss. infant. cap. 1. p. 9.* id ipsum menti & oculis ingerit.

Insignis alia etiam atque multiplex earum observatur diversitas, maxime ætatis respectu, quo infantum ab adultis discrepant ratione commissionis, protensionis atque numeri juxta *Eyssonium l. c. & Volcherum Coiter in anatom. de oss. infantum &c.* pro capitis figura futurarum numerus & positura variatur: testibus *Galeno l. c. & Hippocrate de vulneribus cap. 1.* reprehensis tamen à *Columbo Fallopio & Eustachio l. c.* & alias in aliquibus grandiores, in aliis exiliores, nunc laxiores vel strictiores apparent: sagittalis per os frontis excurrit, & nova seu rima futuri formi occipitis os divisum; nonnunquam os quod lambda imitatur, etiam in bene conformato capite multiformes valde futuras obtinet, interdum vel transversa futura dividi, vel genuina circumscribi; perinde ac si triangulus major minorem undique comprehendens, videtur; juxta *Eustachium l. c. Petrus Borellus* cranium vidit, in quo futura coronalis utcunque rotunda fuit, & intersecabat sagittalem & coronalem vulgarem

garem, adeo ut crucem in circulo referret. *Observat. Med. Physic. Cent. 2. observ. 63.*

Suturae verae diversos ductus gyrosque habent, quaedam ferras sive dentes simplices æmulantur, eosque vel breves, vel oblongos, incurvos, rectos, acutos, obtusos, latos: quibusdam dentes mire inter se sunt contexti lateque invicem implexi, nonnulla infinita officula rotunda, crenarum in modum gyro involuto complectuntur. Sagittalis modo obliqua, lambdoidea duplex, Coronalis os orbiculare (quale spuria temporalis) includens, nec extensa ad os temporum, sed abrupta: omnes suturae capitis uno quasi clivo exaltatae, & toro sublimiori prominentes in fatuo Neapolitano, item Coronales in epilepticis tribus muri instar extantes, deprehensae fuerunt. *Thom. Bartholinus histor. anat. Centur. 1. histor. 51. Centur. 2. histor. XXX.* Et quis omnes exorbitantias enarrare sub immenso capitum numero valebit; plura vide apud *Schenkium Observ. Medicin. Lib. 1. de Cranii futuris observ. 3. p. 33.* Qua varietate efficitur, ut iudicatu fiat difficile, naturali sutura, an fissura, in casu perpessae violentiae externae, cranium sit divisum.

Cuncta haec suturas solerti cura & tam egregio apparatu à natura effictas ad usus insignes esse, luculenter comprobant, alios pro tenera, alios pro adultiori ætate. Sub formatione foetus in utero natura istis suturarum viis salutariter utitur ad transmittenda, tum meningis filamenta pro pericranii atque periostei formatione, quibus etiam cerebrum suspenditur, tum vasa, intus & extra cranium sanguifera majora.

In lucem ex uteri ergastulo prodiens foetus, per angustas

gustas septas ossibus, eapropter dilatationi inidoneas uteri vaginales vias eluctari vix valeret, nisi propter veras futuras, tum temporis laxiores, ob defectum dentium facile secedentes, cranii ossa flexilia, favente eorum pluralitate & hiatusum copia, unum alteri propius accedere, vel potius unum transcendere alterum, eaque in & supra se contrahi complicarique possent, quibus capitis sphaera undique arctatur & elongata gracilior redditur; videatur *Volcherus Coiter Anat. de ossibus foetus abortivi & infantis cap. 3.* & *Henricus Eyssonius l. c.*

In foetu nato atque imposterum, futuræ ulteriori ossium accretioni & deductioni in sphaeram, robori pariter cranii atque consensui in & externarum capitis partium, & quod ad rem nostram maxime spectat, vaporum ac fuliginum excretioni inserviunt, tanto copiosiori, quo apud juniores cerebrum ac totum temperamentum est humidum magis seu serosum. In hac opinione versantur viri summa doctrina & acri judicio præditi. *Raymundus Vieussens in nevrographia univers Lib. I. cap. XVI. p. 199.* tenuissimos quosdam, inquit, halitus, seu vaporosa quædam effluvia è calvaria insensiles per poros, ac præsertim laxiores per futuras illius sensim emitti inficias non imus. Præcesserunt Medicinæ Antistites, *Hippocrates Oper. Sect. IV. Lib. de locis in hom. p. 408, 410.* *Galenus Lib. IX. de usu partium cap. I. f.* *Avicenna Lib. canon. de medicin. cordial. Lib. I. Fen. I. doctr. V. summ. I. cap. 2.* *Realdus Columbus in Anatom. Lib. I. C. V. p. 30, 32.* *Casp. Baubinus in Theatr. Anat. L. III. cap. 5. p. 275.* *Adrian Spigelius de humani corporis fabrica L. 2. c. 7. p. 35.*

Andreas Laurentius histor. anat. Lib. 2. c. 8. pag. 124. Thom. Bartholinus Hist. Anat. Cent. II. hist. 30. & tam veteres quam recentiores fere omnes.

Non una tamen videtur obstare ratio, quod pori in futuris non vacui, sed fibris, vasis & membranis obfiti, intus extusque crassis involucris septi fuerint, futuræ etiam naturaliter circa internam cranii superficiem arcte coaluerint, & procedente ætate pariter in externa penitus oblitterentur cum vaporum cerebri & recrementorum interceptione. Dubii proinde, rationi an vero experientiæ plus confidendum, quâ tamen compertum juxta *Hippocratis effatum Lib. de locis in homine Operum p. 410.* qui plures futuras habent, eos capite melius valere: quo majores laxioresque fuerint futuræ, eo plus conferre ad salutem corporis, secundum *Realdum Columbium anatom. Lib. 1. cap. 5. p. 31.* Earum defectum aut nimiam arctitudinem, intulisse acerbissimos capitis dolores, inflammationes, phrenesin, abscessum, cranii cariem *Th. Bartholinus hist. anat. Centur. VI. hist. VIII. p. 208. Columbus l. c. Piccolhomini l. c. Petrus Dion Anatom. demonstrat. III. p. 35. Platerus Observ. Lib. II. annotant.* Quod vero etiam crania ἀγχαφα sint cephalalgia expertia teste *Welschio observat. Med. hecatostea observat. 77. Boneto in Anat. Pract. Lib. 1. Sect. 1. additam observ. 7.* causari potest naturæ robur & bona corporis constitutio, vel quod superflua aut excrementitia aliis statim e-lutrientur emunctoriis, imprimis per corporis ambitum; maxime autem fenestras futuris compressis gaudentes, ob impeditum vaporum exitum gravedine corripuntur; videatur *Bonetus loco citato obs. 93.*

CAPUT

CAPUT II.

De

Excerniculis Aurium.

Commune est Medicorum assertum, per omnia totius corporis ambitus foramina, aperturas, hiatus, excerni aliquid heterogeni vel superflui, liquidi aut vaporosi. ergo auribus quoque patulis id ipsum accommodari poterit. Fons autem & viæ, per quas excernenda, maxime capitis interiorum & cerebri, ossibus aurium efferantur claustris, vel nullæ vel admodum obscuræ intricatæque semper (loquor enim de abditis) extiterunt hæctenus. Recenseri aurium structura maxime quoad partes secretionibus idoneas, mereatur, quo ad intimiorem quæsti nostri notitiam provehamur. Sequi in ea consignanda authores, artis sectoriæ humani corporis peritissimos, nobis placitum est, quos inter *Antonius Maria Valsalva in de aure humana*, egregiis condecorandus est encomiis, ob luculenta noviter inventa & ista veterum argute proposita. Proinde haud immerito admiramur Magni hujus Viri felicitatem in detectis auriculæ glandulis sebaceis, nomen ab humoris similitudine secreti vel expressionis admiculo vermiculorum instar (pro linimento ad arefcenciam & coalescentiam corrigendam) prodeuntis per multa cutis foramina in cavitatibus, præcipue in concha, mutuatis, hinc inde in facie, nasi alis atque spina, forsitan alibi etiam reperibilibus: porro in glandulis ad

tragum, quarum aliquando duæ, tres, sæpe unica existit, illis in corpore per quas lymphatica vasa ingredientia & egredientia pervadunt, similes. Succedunt auriculæ musculus externus anterior & interni bini, parvi, quorum unus trago, alter antitrago donatur; nec non ligamentum in parte auriculæ anteriori, quo hæc ossi temporali firmiter annectitur.

Ad auditorium conversi meatum, deprehendimus pone ingressum sub cute fibras carneas reticulari ordine dispositas, cujus reticularis corporis areis firmantur glandulæ, à *Dno Josepho du Verney Tractatu de auditus organo Part. 1. §. 9.* memoratæ, innumeræ, miliares, coloris sublutei & figuræ ovalis, tubulis excretoriis per multa cutis foramina in cavitatem auditorii meatus inter minimos pilos, plorantes pressæ fibrosi retis contractione humorem crassum, subflavum, amaricantem, irretiendis vel abarcendis animalculis & peregrinis aliis forsan ingressum sollicitantibus, utilem. Quid dicamus de vena occipitali, quæ ab auriculæ postica parte prodiens, plures ab occipitis partibus ramos ad occiput recolligit in truncum, post mammillarem processum per peculiare novum foramen cranium subintrantem. Magnum Valsalvæ nomen cluet apud posteros ob lymphatica auriculæ meatusque auditorii vasa, & membranæ tympani, quam è tribus lamellis compositam monstrat *Ruyschius Respons. problem. 8.* duplicaturam, huiusque foramen seu hiatum, qui *Celeberrimum Rivinum* inventorem agnoscit, intus foras spectantem, ab ipso comprobatum: porro ob foramina exigua in tympano cum cranii cavitate communicantia, sita versus supe-

superiora sinuositatis mastoideæ & è directo supra eum locum, ubi malleus cum incude articulatur, aliquando unum, duo, & quandoque tria, tunc optime patefcentia injectione liquoris per tubam Eustachianam, exeuntis rursus in cranii cavitationem per hæc foramina, quæ propterea sunt viæ per quas ex spatio inter cranium & matrem duram, vel hanc atque piam, imo ipsis cerebri ventriculis præternaturaliter sanies, pus, sanguis, aut naturaliter serum seu aqueus irrigans tympanum humor, nisi hic in membrana illud investiente cujus mentionem facit *Reimundus Viessens in de auditus organo ep. & actis anglicanis philosophicis p. 258.* scaturiat, derivetur in tympani cavitationem, & ex hac porro per hiatus tympani foras in meatum auditorium, vel per tubam Eustachii in nares atque fauces: aut via, quam subeat aer externus aut odoramaenta, per tubas atque tympanum ad meningem & cerebrum, ex quo vi aëris ita admissi & suppresso spiritu intus conclusi, pus atque sanguis extravasatus profilit.

Indefesso studio & labore patefecit noviter mallei processus majoris muscoli in tubam Eustachianam insertionem, atque tubæ parti membranaceæ subjectam glandulosam substantiam, cujus humor ubertim secretus tubam ne unquam forte claudatur, præmunit, item musculum sub finem tubæ, quam atque foraminum nasi internorum extremitatem, quibus annectitur, dilatat, quod, si eum leviter digitis traxeris, fit manifestum.

Curiosis exhibentur oculis canalium semicircularium proportio, & tres *Zonæ* sonoræ tanquam mollis
B 3
nervi

nervi auditorii expansiones, quæ percussæ, sicut istæ cochleæ *Zonæ à motibus sonoris auditus sensum excitant*: hinc orbicularis in canali majori semicirculari, aut ipsius orificium proprium, cavitas, differentiæ scalarum in cochlea, non tria sed quinque foramina, quæ aditum præbent nerveis furculis in vestibuli cavitatem; & tandem humor aqueus, quo copioso totus labyrinthus & contentæ intus membranæ, quarum forsitan pori illum stillant, humescunt. Tacebimus alia huc non directè quadrantia, inventa nova, vasa scilicet retinæ oculorum tunicæ lymphatica, atque novam descriptionem muscutorum tam uvulæ quam pharyngis, hujusque novum par muscutorum quartum.

Ex his solis bene ponderatis materiam viasque secretionis aurium determinare possumus, lympham liquida aut vaporosam subtilem vel crassam, prodeuntem tam ex glandulis auriculæ sebaceis & acustici tubi miliaribus, quam vasibus harum partium lymphaticis, quibus, an illis adscribi recto mereatur, quod pronuper ex poro valde ampliato in auriculæ concha alicujus viri stillantem viderim lympham, fluidam, pellucidam & in linteo apparenter subflavam, sensim coeuntem in guttulas, atque foveam insigniter humectantem, disquirendum aliis offero: talem alio tempore ex meatu auditorio effluere post fortio rem ab auriscalpio contactum observavi. Interim nullus dubito quin humor ille aqueus undique tympani cavitatem atque membranam irrigans, undecunque promanet, activitate rarefacientis caloris in vapores distractus, vehiculo aëris, qui irruens per tubam Eustachii in tympanum & nova
cranii

crânii foramina plus ultra, ita ac reditu, toto itinere membranis obfisto, humectato valde, aquositates adhuc plures suffuratur, per Rivinianum hiatus, quem tabaci fumus transire & ille aer, impetuosa inter sternutandum irruptione per tubam Eustachii admissus, peregrina in meatum acusticum illapsa elidens exire potest, ubertim ac perpetuo excludatur. Is ipse fluor est qui in ætate humidiori infantum ac puerorum, cum crescente ætate desertaque diæta humida desiturus, (raro sine ea adolescentum,) seri aut faniei forma per aures haud sine incommodo scaturit, verum cerebri purgamentum, quo ceu per fonticulum naturalem supervacuum omne velut per metastasin huc conversum beneficio naturæ evacuantem, caput infantum à periculosis epilepsiæ catharrorumque affectibus liberatur, & Vir quidam apud *Pechlinum Lib. II. Observat. 46.* à sopore vertiginoso oportune restitutus fuit.

Augeri hujus copiam credibile est, à ceruminis, quod bilis spissioris soboles & velut sedimentum est, in glanduloso contextu; de quo *Steno de glandulis oculorum p. 89.* & *Blancardus Anat. Reform. Part. I. p. 260.* excoctum, fluidiori serosa parte, quibus velificante officinæ laxitate & ubertate seri in toto, vel saltim copiosiori ad caput affluxu illam aquosam excretionem apud *Platerum Prax. Tom. 3. Lib. 2. Cap. 7.* puellæ alicujus ad mensuras aliquot diu per vices citra ullam auditus læsionem adscribit idem *Steno*; vel dicendum forte, obstructo qui ad nares pergit ab auribus canaliculo, illac excernendum humorem, hac tandem viam invenisse.

Re-

Recte ergo cum celeberrimo D. D. *Schelhammero* in *Tractatu de Auditu Part. I. Cap. 2.* statuo, hoc quidem non esse excrementum cerebri, quum fons glandularum memoratus nullum habeat nexum & commercium viarum, per quas exinde ad meatum auditorium devehatur, defectu: alias tamen vias pro seroso, vel aliis præternaturalibus humoribus expedit *Valsalva L. c.* vero proinde excremento cerebri.

CAPUT III.

De

Excerniculis Oculorum.

Humiditatem in oculis serosam sensus tactus, & levifaculo ejus coagulo visus quoque deprehendit, quale est excrementum cantho oculi interno ob declivitatem collectum, nomine lemæ. Cum adsint glandulæ, fontem & modum secretionis eo ipso habemus abunde perspectum. Habentur jure suo de genere conglomeratarum, sitæ in palpebris & paulo intra orbitam superiori in bulbi oculorum parte, nec non in canthis eorum. Audiamus de iis *Nicolaum Stenonem* in *observat. nat. de glandulis oculorum & novis earundem vasis*, ita inferentem, glandulæ interiorum palpebrarum superficiem humectantes binæ sunt, *lachrymalis*, una, altera *Clariss. Warthonio innominata* dicta, ex conglomeratarum genere utraque, peculiarem per lymphatica excretoria excernendum humorem præparantia. Altera

tera innominata in superiori exterioris anguli regione sita, rotunda, in lobos divisa, parte interiori vasis excretoriis exitum concedens, quæ inde interiorem intra palpebrarum tunicam antrorsum pergentia, exiguis eandem foraminibus ad brevem à ciliis distantiam perfundunt. Altera lachrymalis, oblonga, in cantho interiori sita, intra quam excretoria vasa bina oriuntur quæ cartilaginem inter & oculum se aperiunt ostiis non papilla quadam, sed solo hiatu dignoscendis, humor exinde prodiens lymphaticus oculo irrigando & motui palpebrarum super oculi bulbum; expeditiori inservit: majori autem copia affluens, vel prævio animi motu vel ob solam materiæ copiam aut irrigationem, organive vitium, lachrymas constituit. In homine tam illa lachrymalis minor exigua est, & ductus excretorii ob tenuitatem minus observabiles; quam innominata major, quæ potius lachrymalis nomen meretur, cum longe majorem fecernat præ illa feri abundantiam, ductus excretorios, quorum singuli è singulis lobis egrediuntur, in ultimam palpebræ superficiem desinentes, adeo exiles nanciscitur, ut ad oculum demonstrari eorum cavitas non possit, linearum modo saltim apparentes. *Verhoyen Anatom. Tract. IV. Cap. XIV.* Negat *Dion. in Anat. Corp. humani demonstrat. VIII. p. 370.* nostram lachrymalem in homine majoris anguli, & prominentiam illam instar carunculæ nihil aliud esse quam inferioris palpebrarum membranæ coitionem deprædicat; imo hanc non esse glandulam in homine, sed productionem quandam seu saccum, qui proprie loquendo sit introitus

tus in canalem lachrymalem, cum *Dno du Vernay, Taury* in *Anat. nova P. II. cap. 7. p. 315.* auguratur.

Porro adinventæ adhuc est ab *Hardero & à Nebelio* in aliis brutis, postmodum à *Clariff. Dn. D. Hoffmanno* in cadavere masculino confirmata satis ampla, lata, subrubra, conglomerata, in interiori oculi orbita intra peculiarem cavitatem pone muscolum adducentem sita ductuque proprio variis ramificationibus divisæ, & circa initium membranæ nictitantis orificio satis conspicuo terminato instructa glandula.

Tandem etiam glandulosa corpora, in utroque tarsi limbo disposita sunt, in superiori quidem longiora, in inferiori recta & minora, ductus de se exporrigentia, quorum ostia triginta quandoque notata, in extrema palpebrarum limbi parte interiori oculorum globo contigua seu proxima hiant, & facta in vitæ defunctis pressione tantillum concreti humoris fundunt, ex inventione *Henrici Meibomii* in epistola ad *Langelottum* de novis palpebrarum vasis, vide *Thomæ Bartholini Anat. Lib. 3. Cap. 8. p. m. 512. Mauritium Hoffmannum* in *Idea Machinæ Humanæ Section. XXIV. §. 4.*

Sub hoc glandularum quaternione vix satis assequi possum, quorsum collimet *Taury* l. c. ita dicens: in inferiore parte palpebræ multæ cernuntur glandulæ & nonnullæ fibræ carneæ: glandulæ illum quasi cereum oculorum humorem secernunt, fibræ vero carneæ succum hunc glutinosum è suis cavitatibus exprimunt. An plane novas his verbis intendat, an vero *Meibomianas*? lacrymales enim in angulis positas, verum lacrymarum fontem, seorsim examinat, ab illis diversas.

Omnia

Omnia hæc recensita organa, per suæ texturæ modum lymphæ secretioni re vera vacant; hoc ipsum *Laurentius in histor. Anatom. Lib. XI. Cap. IIX.* ita exprimit: glandulæ in oculi angulis positæ, humorem à cerebro depluentem excipiunt, oculos irrigant & ad motum aptiores reddunt, per has copiosius humor exprimitur & lachrymæ fluunt. Glandulam lachrymalem prope minorem angulum viscosam quandam serositatem filtrare & instillare inter oculi corpus & palpebras, pro motu facilitando *Dion l. c.* statuit. Potius serosum, limpidum esse humorem existimat *Werhagen in supplement. Anatom. Tract. I. p. 26.* naturaliter copia exigua; ferum purius pauco sale permixtum, nihil in glandulis mutatum, quod humectando partes reddat facile mobiles, & impediatur nimiam exsiccationem, visioni nocivam, exterioris partis tunicæ cornæ ab aëre externo, exsiccante ejus partem aliquam & dissipante, residuo naturali gravitate & fluiditate ad angulum oculi internum, utpote declivem descendente, à punctis lacrymalibus absorbendo.

Perennis est scaturigo hujus humoris oculos & cilia alluentis pro motu & nitore conciliando: Cornea enim hoc humore perfusa nitida & polita evadit, ut instar vitri convexi radios luminis reflectat, sicuti ex incunula illa ab ejusdem superficie reflexa, liquet; ejus consumptio à causis variis, facit, ut cornea in rugas contrahatur. *Briggs Ophthalmographiæ Cap. VI. §. 8.*

Mirari subit, quomodo insensibilis hæc excretio, ad quam humor aqueus per exiguos cornæ meatus

expirans suam confert symbolam, tam subito sæpe in copiosam adeo per easdem vias abeat lachrymarum profusionem, qua multum feri capiti & consecutive toti corpori subtrahitur, ut mereatur dici excretio, atque tunc oculi numerari inter corporis excernicula; rejecto cerebri fonte, quem Veteres agnoverunt, & *Fernelius* è syncipite & summo vertice ducit, in quo humorem extra calvariam & subter cutem congeri censet, quem per pericranium in adhærentem membranam destillare, hinc per oculos foras excidere vult teste *Plempio Ophthalm. L. 5. cap. 3.*

Earum originem *Stenone* in *observat. anatom. de glandulis oculorum* nemo melius inquisivit, & ex eo contractius edidit *Taury* l. c. Ideoque in tristitia credimus contingere contractionem parvularum in glandulis oculorum occurrentium venarum, & concipimus, quando arteriæ sine intermissione sanguinem advehunt, venæ vero non, ut par est, revehunt, copiosiore lachrymarum secretionem contingere, cum puncta lacrymalia non omnem humiditatem recipere valeant, quin reliquum supra palpebrarum limbos effundatur. Accedit inconcinna faciei distorsio & commotio in lacrymantibus observari solita, quæ ad egressum hujus liquoris multum confert per pressionem glandularum & venarum oculi à musculis vicinis in ploratu factam: indeque est, quod effusio lachrymarum in personis humidis v. g. fœminis absolute fere à voluntatis imperio dependeat.

CAPUT

CAPUT IV.

De

Excerniculis Narium.

Cum sensibilis præ aliis maxime mucii narium excretio existat, hanc si non unicam capitis, & præcipue cerebri, præcipuam tamen in superfluo & illaudabili humore, quoad substantiæ modum pro sanguinis & capitis intemperie vel statu afflictionis diverso, removendo existimarunt cum veteribus hætenus plerique moderni, in fonte & modo multum ab invicem dissentientes, quibus cynosuram ponet accuratior organi contemplatio secundum observationes anatomicas; & quia nostro seculo in inveniendis novis, antiquis autem reformandis, adminiculo experimentorum, indefessa cura & acri judicio susceptorum, maxima obtigit felicitas, ideo Recentiores potius eligere duces non ex pruritu novitatis aut novationis, sed amore veritatis planius detegendæ, animus est.

Muco, à multis huc corrivato locis, haud spernendam conferunt materiæ partem per Eustachii tubam aures, atque oculi per canalem nervoso membranaceum. Tuba quæ ipsis *Eustachii de Auditus organo p. 161.* verbis describitur a *Celeberrimo Schelhammero Lib. de auditu. P. I. Cap. 3. §. II.* secundum *Valsalvam l. c. p. 33. 34.* proficiscitur à tympani parte inferiori ab eo latere membranæ tympani, quod versus faciem est, sic ta-

men, ut ejus orificium eidem membranæ è directo quasi collocetur, hinc oblique deorsum feratur, quousque pterygoidis processus internæ alæ, anteriori sui labro contigua, ad latera internorum nasi foraminum supra Uvulæ basin terminetur. Initio substantiæ est osseæ, quæ tertiam & ultra longitudinis partem conficit, in progressu cartilagineæ, quæ partem reliquæ tubæ superiorem, nec non ambas laterales componit; carnea denique seu muscularis reliquæ tubæ partem lateralem anteriorem tegit, quo tanquam novo, vero musculo, tuba potest dilatari, æque ac foraminum nasi interiorum extremitas. Tota tuba interne cingitur membrana continua isti, tympanum vestienti, quæ ubi osseam superavit partem, ob subjectam glandulosam substantiam evadit crassiuscula, foraminibus pervia, per quæ mucosa materia egreditur, numerosiora & majora versus tubæ finem ob auctam glandularum molem. Illustrat hæc ipsa *Josephus du Verney Lib. de auditus organo Part. 1. inquit*: Meatus hic in capsæ egressu osseus est, intus eadem, qua illa, membrana vestitus. Situs est ante canalem osseum, qui carotidem internam continet; & postquam trium circiter linearum iter conficit, terminatur pluribus asperitatibus intercisis inæqualiter prominentibus, quibus alius adhærescit tubulus partim membranæus partim cartilagineus, hujus meatus reliquam formans. Pars meatus membranæa auris foramen, pars vero cartilaginea occiput spectat. Tubulus autem hic oblique ab antica ad posticam partem usque ad nasi fundum, ad extrema palati paulo supra gurgulionem fertur, atque emenso uncia unius itinere, versus

versus medium partis internæ alæ interioris processuum pterygoideorum terminatur. Meatus hic osseo multo amplior est. Extrinsecus musculo pharyngis, intrinsecus cute glandulosa vestitur, isti narium continua. Prope ipsius finem pars cartilaginea crassescit, & limbum, lunæ crescentis cornua referentem, producit. Quia variis humoribus excrementitiis, sæpenu-mero in capsæ cavo cumulatis, transitum quandoque dare potest, vocatur aquæductus. Monet autem serio laudatus supra *Schelhammerus* l. c. ne confundatur cum aquæductu Fallopii (*Observ. anatom. p. 406.* saltim ita dicto, quia instar aquæ ductuum veterum, in suprema parte summa cura tectorum, ne solis calore incalescant aquæ, hic lamina petrosi ossis, ut nervus secure decurrat, in homine absconditus sit) prout fecerint *Bartholini, Pater & Filius in anatomia reformata*, ut & *Riolanus atque Baubinus*, fecit quoque *Celeberr. Bohnius in circulo suo anatomico, progymnas. IX. p. 136.* Per canalem hunc humiditates, p. n. collectas in tympano, quod præsertim in pueris multo mucosum refertum invenit *Aquapendens*, ad palatum effluere; vel naturaliter quoque expurgationi inservire, eo versus deducendo excrementa à capite delabentia, facilitato exitu per masticatoria & sternutatoria, asseverant *Diemerbræck Anatom. Lib. 3. Cap. 18. Baubinus in Theat. Anat. Lib. 3. cap. 49. Bonetus Anatom. Pract. Lib. I. Sect. XIX. additam; Observ. I. & II.*

Jam ad alterum meatum conversi, naribus cum oculis communem, illum ruditer satis depingit *Briggs in ophthalm. Cap. 6.* quando lympham, à glandulis oculorum

rum

rum secretam, in duos anguli interni meatus seu puncta lachrymalia, angusta in palpebrarum margine foramina, scilicet in limbis palpebrarum cartilagineis declivioribus, prominente leviter callo, conspicua, & canaliculum à *Clarissimo Stenone* inventum in narium osse devolvi refert: unde in fletu humor aliquando è naso exstillat, & à pulvere oculis illapso per nasi emunctionem interdum liberamur. Ipse *Nicol. Steno* in *Observ. Anatom. de gland. oculorum paulo plenius*: puncta lacrymalia, ut in ove &c. licet in utrovis oculo ad majorem angulum bina appareant, ubi tamen ad foramen lachrymale ossi insculptum continuaveris, in unum truncum concurrere videbis, qui ubi canalem osseum superavit, ad interius reliqui ossis latus anteriora versus productus, non procul ab extremo narium definit foramine uno quidem, sed admodum manifesto, nempe circa initium istius ductus, qui aerem ad laryngem atque à larynge transmittit *Verheyen Anat. Tr. 4. Cap. 14. pag. 243.* Præfata vero puncta sunt hiatus, sacculi membranosi, quem vocant saccum lacrymale, saccus iste est proprie ostium canalıs, per quem labitur liquor oculi glandularum in nasum. *Dion. Anat. p. 371.* Hic canaliculus instar cloacæ est, qui colluviem serosam, oculo nimis suffundi aptam com meatu secreto foras amandat. *Willis. Lib. de anima brut. Part. I. Cap. XV. p. 118.* Et forsitan rusticus ille apud *Cratonem* in *consil. medicin. Lib. 6. epist. 35. & 36.* cæcus, qui ex consuetudine per nares vidisse dicitur, ita dilatatos hos canales pro viis habuit.

Intricatiores & magis abditi sunt sinus duodecim,
quo-

rum mentionem fecit *Wieuffens Neurograph. Lib. I. Cap. XVI.* ad quos velut ad distincta aquosa capitis emissaria sanguinis cerebrum versus tendentis, serosi lenti crassique succi amandantur, intra calvariæ baseos & maxillæ superioris ossa reconditos. *Duo sunt sphænoidei, sellæ equinæ subjacentes, qui per foramen in antica parte humores in meatus narium ad fauces tendentes mittunt. Ethmoidæi sex, sphaenoidæis & frontalibus intermedii, numerantur, quorum anteriores ampliores, duo, per exteriora foramina & brevem canalem à membrana pituitaria productum cum maxillari utroque sinu communicant, duobus autem foraminibus interioribus supernam narium partem respiciunt: Duo medii minores per duo foramina aperiuntur in meatum narium ad fauces anticam partem: duo posteriores vero per duo foramina in mediam regionem spectant. Frontales duo in osse frontis juxta nasi radicem in postica parte uno foramine narium cavitatem respiciunt, & recipiunt per alia foramina vasa sanguifera. Duo maxillares amplissimi intra maxima maxillæ superioris ossa excavati, in parte superna habent foramen, quo in narium interiora patent; propter hanc ostiorum sursum vergentiam fere semper mucore pleni sunt hi, reliqui vero ob declivitatem viarum minime.* *Dion. l. c. p. 389.*

Omniū horum usus est, humores pituitosos, à sanguine in membranæ pituitariæ productionibus, quibus interiora ipsorum obducuntur, secretos, non vero antea intra calvariam & cerebrum naturaliter congestos, vel ad narium cavitates, vel patentes ad mea-

D

tus,

tus, tendentes ad fauces, amandare catharrorum materiam glandulosis à partibus capiti adjacentibus supeditatam. *ibid.* p. 191. 207. Servare & continere eos, donec commoda occasione & inprimis tempore sternutationis propellantur. *Christ. Joh. Lang. Oper. P. III. Disput. IX. §. 29.* Absurdum proinde censetur, quando *Cornelius Solingen in Chirurg. P. I. Cap. 6.* sinus frontales receptioni aëris quo simul & pauca humiditate pleni forent, destinatos esse, ut ibi contemperatus seu tepefactus postmodum intret cerebrum.

In ipsa narium tunica vasa oriuntur duorum generum, breviora alia, cujus ostia humoris expressi aut sensim prodeuntis guttulæ produnt, glandularum in membrana pituitaria anteriore minorum, quo vero posteriora versus magis recesseris majorum excretoria, alia longiora, in ovibus & canibus, nondum autem in homine visa. *Steno de narium vasis & ex eo Bartholinus in Anat. Lib. III. Cap. X. p. 531.* Membrana autem pituitaria, de qua multa memoriæ prodidit egregia *Conr. Viëter Schneiderus Lib. de Catharris*, minime duræ matris progenies ut voluit *Schneiderus l. c. & Bartholinus l. c.* totas occupat fauces, ita ut superna ejus pars internæ oesophagi tunicæ sit continua, infima vero columellam & externa laryngis & pharyngis latera obducatur, postmodumque totum os vomerem, ossa spongiosa in suprema narium parte pendula, nariumque ipsarum & meatuum à naribus ad fauces tendentium interiora obducatur, imo & ipsis illis emissariis capitis insternatur. Tota vero innumeris vasis sanguiferis irrigatur, & spongiosa est, atque ex copiosis glandulis sub laminæ forma
 exten-

extensis constat, superficiemque ostendit pluribus exiguis foraminibus notatam, imo & satis notabili in quantitate vasa mucifera seu excretoria in illa reperiuntur, hinc si acu seu digito comprimuntur, statim emittunt viscidam hanc lympham, copiosius prævia vellicatione ab acribus. *Vienssens l. c. Lib. I. cap. 16. Langius l. c. §. 27.*
 & 28.

Glandulas nasales pro meris fasciculis extremitatum arteriolarum habet *Ruyfchius Thesaur. VI. pag. 3.* & in anteriore & inferiore parte septi narium juxta palatum, utrinque foramen, sive osculum alicujus ductus mucum excernentis observavit *Thef. III. p. 49.* illudque *Tab. 4. fig. 5. lit. E.* delineavit. Notavit etiam *Bidloo Anat. corpor. hum. Tab. 14. fig. 4.* fibras carneas glandulis intertextas, sine dubio contractione sua lymphæ expressioni vacantes. Ab his glandulis sub tunica narium interna reconditis, exoriuntur propria earum excretoria vascula minima, quæ serum ad nares & membranam pituitariam anteriorem *Schneideri* deponunt. *Maurit. Hoffmann. Idea Machin. Human. Sect. 27. §. 4.*

Acquiescere hac fontium enarratione possem, & finem dictis imponere, nisi excutienda veterum ista, & à modernorum plurimis adhuc placita circa mammillares primi nervorum paris cujus sunt extrema processus, & cribrositatem ossis foret sententia; paucis tamen, quibus modum & claritatem imponet structura eorum rite detecta. Etenim ossis ethmoidis pars in medio perforata est, ut solet membrana in cribro artificiali: sita est immediate supra nasum interius: per foramina trajiciuntur nervorum olfactoriorum ab inferi-

ori & anteriori parte crurum medullæ oblongatæ, principio minus multiplici ortorum, filamenta, quæ inde tendunt ad membranam narium cavernulis interius obductam, seu tenuem & papillosam carnem ossis cribro subjectam, non horizontaliter, sed conduplicatam, & desinunt in ea.

Interius quo cerebrum respicit, illius plano apponitur dura meninx eique filamentis nervosis arctissime connectitur. *Verheyen. Anat. Tract. V. cap. 5. & Vieussens l. c. Pauli annot. in Hornii microcosf. p. 167.* Quia ergo processus mammillares sunt impervii & raro lymphascatent, foramina pariter ossis ethmoidei arcte à filamentis nerveis trajectis obturantur non solum, sed quoque in & exterius densis obducuntur crassisque, (matre dura & pituitaria,) membranis, minime per has vias naturaliter cerebrum à lymphæ sarcina liberabitur, quod rationibus multisque experimentis evincit *Vieussens l. c. Lib. I. cap. 16. p. 199. -- 207. Schneiderus de catharris p. 212. &c. quidquid cum Galeno Lib. 9. de usu partium cap. 3. oggerant Laurentius Anat. p. 970. & Willisus Anat. Cerebri Cap. 12. p. 56. -- 60. cujus exempla roborantia maxime à statu præternaturali desumpta sunt.*

Non ergo cerebri emunctorium sunt nares, licet capitis dici possint; & valde debiles videntur rationes istud probantes, eo, quod cerebrum sit glandula magna vel glandulosæ substantiæ, abundet vasis lymphaticis, sicut externæ capitis partes, glandulas inter lymphamque & hujus vasa perpetuum sit commercium, lymphæ pariter in cerebro extravasata, & post mortem sæpe copiosa reperiatur; quid inde? nihil ad rhombum

bum. videatur *Quernaerus Rolfincius dissert. anat. Lib. 5. cap. 56. 57.*

Interim non semper excrementitium morbidum, aut superfluum ejusmodi fluidum mucosum (quod certe de sanguinis constitutione & crasi testatur, affluxu pariter ad capitis interiora diverso) habendum esse recte dicitur, sed ad fibrillarum nervearum & membranæ interioris adversus resiccationem ex aëris commeatu reciproco metuendam, tutelam, effluviorum acriorum, temperaturam utile ac necessarium. *Maurit. Hoffmann. in Idea Machin. Human. Sect. XXVII. §. 7.* Ad debitam autem membranæ humectationem non humor aliquis plane aquosus sufficiebat, sed viscosus, ne adeo facile ab aëre abriperetur. *Verheyen. l. c. in supplement.* Irretiantur quoque ab eo miasmata odorabilia, fibræque decenter humectæ odoratus impressioni, quam fibrarum rigiditas eluderet, vacarent.

CAPUT V.

De

Excerniculis Oris atque Faucium,

Oris, palati atque faucium concameratio tota glandulosa de genere conglomeratarum, in suo quidem ambitu uberimas licet habeat lymphæ scaturigines, non tamen destituitur confluxu à vicinis locis

D 3

supe-

superne & inferne sitis. Nam ubi munus suum implevit serofus ille humor ex auribus per aquæductum, ex oculis per collicias in nares derivatur, unde partim per ingentes hiatus in fauces, scil. per duo magna foramina immediate post uvulam patentia, atque ibidem in unum coalescentia, per angustum fretum in oris cavitatem dimittitur. Per hoc fretum intelligit *Steno tract. de narium vasis & glandulis*; meatum seu foramen rotundum ad vomeris latera, quod, licet superiori ambitu satis sit amplum, mox tamen arctatur adeo, ut ne setæ quidem transitum concedat, in palatum, in quo ad anteriorum dentium radicem terminetur tuberculo, pressione guttulam præbituro: & quæ ab intermedio vomere in narium cavo divisa conspiciuntur foramina & parva, si maxillam invertas, infra dentes in unum confluisse deprehendes. *Valsalva l. c. p. 127. Hornius in microcosmo §. 54. Ruyschius Thes. §. 3.* nominat canaliculos brevissimos, pone dentes incisores, superiores interdum vix sensibiles, aliquando etiam simplicem. Invenit ordinarie exitum illius transitus in palato satis manifestum *Verheyen l. c. p. 261.*

Proximus ipsæ oris partes conferunt fluidum ferolum. In homine enim labiorum ambitus à glandulis stipatur, totidem uvas referentibus *Steno de musculis & glandulis p. 32.* Gingivarum caro mollis & spongiosa est, fibrosis lamellis juxta se positis constans, ac glandulis interspersis gaudens. *Bidloo Anat. Tab. 13. fig. 10.* Buccæ glandulis sunt refertissimæ *Steno de glandulis oris §. 18.* quarum vasculorum parvitatem numerus compensat, atque seri profusionem musculus buccinator inter masti-

masticandum virtute pressoria juvat. *Taury anat. p. 8.* Ista linguam occupantes sui quoque considerationem merentur, notatae in ejus corpore nervoso à *Bidloo Anat. T. 13. fig. 8.* fibris longitudinalibus copiosae interpositae, una cum pinguedinosis ductibus *fig. 9.* & *Malpighius de lingua epist. p. 60.* in ipsis areolis superioris linguae plani, quae in parte antica linguae semen sinapi magnitudine vix superent, posteriora versus sensim auctae, in vivis pellucidae, humoreque salivali refertae à *Verheyen Tract. IV. Cap. XIX.* infinitae exiguae non modo hinc inde circa gulam dispositae, verum & in linguae radice, immediate sub membrana ejus, in aliis cadaveribus copiosius & inordinate positae, in aliis certo numero, in angulum acutum ad formam literae V collocatae, eleganter rotundo foraminulo, tanquam oculo in medio earum hiante, à *Schelhammero de Tutoribus Sect. II. Part. 1. §. 61. p. 74.* radicem linguae occupantes, ac in medio poros excretorios obtinentes, à *Coupero.* Ad linguae latera glandulae sitae sunt, nisi quod vasa excretoria obtinuerint angustiora, dictae sublinguales ejusdem generis, quae sibi invicem parallelae à lingua versus gingivas recedunt, ubi ad digiti fere à dentibus distantiam vix conspicuis nisi premantur ostiis per tunicam hiant. *Steno l. c. §. 20.*

Provehimur ad glandulas maxillares, quarum utrinque duae sunt, externa & interna: illa est exigua, sita exterius in media fere longitudine maxillae inferioris, ubi vena & arteria ad musculos faciei ascendunt: interna insignis est, conglomerata, sita interius immediate sub maxilla inferiori juxta musculum genio-hyoideum,

deum, posterius crassior, anterieus tenuior, quæ vas excretorium habet sibi proprium, ramo ex glandula vicina minori auctum, desinens in oris interiora prope dentes posteriores. *Verheyen l. c. Tr. IV. Cap. 20.* Palatinæ constituunt totam glandulosam carnem, sub tota palati membrana pluribus cribri instar pertusa foraminibus repertam, magnitudinem habentes seminis lithospermi, unde innumeri exiles ductus prodeunt per dicta foramina *ibid.*

Ultimis continuæ sunt tonsillæ, geminæ quidem, sed tamen tenui lataque productione ejusdem glandulosæ substantiæ inter se connexæ, quæ sinus & ductus habent proprios, serum plorantes respectively crassum, laryngis lubricationi inserviens, ut & oesophago pro facilitanda deglutitione. *Warthonus adenographiæ Cap. 22.* Proxime his adstat uvula, revera pars pharyngis, cujus internæ membranæ subjectæ sunt glandulæ, hic illic plus minus conspicuæ. *Valsalva l. c. Cap. 2. §. 20.* vidit eam *Schelhammerus Tract. de tumoribus l. c. §. 61.* in medio musculosam; circumfusam spongiosa substantia: non dubitandum autem & glandulas adesse, ex quibus imbibat hæc spongia humorem: & pro appendice habet parteque membranæ pituitariæ. Imo re vera pro glandula conglomerata agnoscit, ex aliis minoribus contexta *Drelincurtius prælud. anat. pag. 46.* cujus quidem totum involucrum interdum carneum appareat, aperto tamen eo detegi glandulosam constructionem *Bidloo l. c. Tab. 13.* Nec epiglottis destituitur in dorso sub ligamento glandula valde notabili ex plurimis distinctis glandulis composita, cujus tamen ductus excretorii

torii per ipsam cartilaginem tendunt ad faciem ejus concavam pro larynge irrigando. *Verheyen. Tr. III. Cap. X. n. 187.* quin imo membranam, hanc sicut & alias cartilagine involventem scaterere glandulis cum suis ductibus excretoriis *Bidloo* asseverat l. c.

Superfunt glandulæ, quæ ductibus salivalibus præbent originem, nomen ab Inventoribus adeptis, & à situ distinctis in superiores binos, & totidem inferiores. In illis eminet antiquitate atque magnitudine præ reliquis *Stenonianus*, qui à glandula parotide seu maxillari superiori oblique sub cute deorsum tendens, perforato musculo buccinatore, hiat in cavum oris pendentem secundum molarem superioris maxillæ fere in genæ medio. Alter *Nuckianus* à glandula in orbita oculi inter musculum hujus abducentem & ossis jugalis parte suprema collocata, perpendiculariter super os maxillare externe descendit, aperiendus non procul à *Stenoniani* ostio, in suprema gingivæ partæ. Cujus in homine nondum reperti vice videntur fungi glandulæ minores, pone ductus *Stenoniani* ingressum buccinatori musculo instratæ, orisque membranam internam osculis distinctis in linea recta perforantes, distinctæ ab istis buccarum. Inter inferiores notatu dignior est *Warthonianus*, qui à glandulis internis maxillaribus, sc. sub inferiori maxilla inter laryngem & os hyoidis sitis, prodiens sub apice linguæ ad frenuli latera, prope dentes incisores inferioris mandibulæ ad duas exiles papillas, in homine brevior & amplior, ostio suo terminatur.

Rivinianus utrinque in vitulo ex anteriori glandula sublinguali oritur, in cujus substantia radices agit,

E

per-

pergitque supra Warthonianum (ita ut hoc caute separato conspiciatur illico) donec unâ cum illo egrediatur ex eadem papilla: diversa tamen sunt ostiola, neque hi ductus cum Warthonianis communicant. vide *Rivini Coroll. 1. dissert. de dyspepsia*. Hunc tamen in homine vel obsecrum præ exiguitate esse, semper enim simplex occurrere Warthoni ostium, vel ductum hunc plane aut saltim ostium peculiare non reperiri in homine aliisque animantibus *Nuckius putat l. c.* quemadmodum etiam *Couperus Anat. T. 5. F. 19.* glandulæ maxillares & sublingualis canaliculis excretoriis commune per eandem papillam assignat osculum vide *Joh. Guil. Pauli annot. in Hornii microcosf. p. 33.*

Haud dubie salivæ fluenti accedit seri quædam portio à viis respiratoriis maxime tracheæ asperæ glandulis dispersis & coacervatis secreti, & vehiculo aëris sursum elati vel ex oesophago evaporati, eructati. Plura valde ingeniosa de salivæ secretionem & utilissima vide apud *Excell. Dominum D. Stahlianum Fautorem ac Promotorem meum omni honoris cultu colendum in physiol. Sect. 1. membr. VII. art. 8.* Nostri non est instituti insignes atque oeconomia animalis necessarias salivæ utilitates in humectando, lubricando, solvendo &c. proferre prolixius, cum eam in exasciatis suis scriptis laudatus modo Dn. D. Stahlius abunde præstiterit: hoc saltim monentes, per hos quoque tramites, lympham capiti & toti corpori abundantia sua onerosam, hinc etiam viscidiorum vel acriorem natura duce, fieri excrementitiam, summo cum emolumento, de quo testantur critica in scorbuto salivæ viscidæ nunc tenuis sub initium, circa finem

finem autem crassioris in variolis confluentibus per os eruptiones, quibus lubricæ ægrotantium res in salvo constituuntur, ut optatus brevi eveniat morbi.

F I N I S.

ADDITAMENTUM.

PLacuit additamenti loco pauca apponere de *Excucia* germanis dicit *Magen-Bürste*. Quod natura in lymphæ ab oesophago ad fauces eructuatione cavisse videtur, illud ars multoque plura ex profundis ventriculi exantlanda quærit *Excucia* hodiernum decantatissima, confecta ex mollibus caprinis pilis cum manubrio ex filo ferreo satis longo serico involuto, quocum illa pharyngi immittitur usque in cavum ventriculi, ut iterata sæpiuscule convolutione seu gyratione ejus postmodum velut embolo, ut dicunt, pituitosi & alii vitiosi humores inde educantur citra vomitum; licet innoxium, si aliter fieri ob stomachi debilitatem nequeat; e potis subinde liquidis aquosis: secus ac ante sexaginta fere annos *Rumsæus* ille *Anglus* apud *Pechlinum* *Observat. Medico Physic. Obs. L.* instituerat virga barenatica tenui, duos aut tres pedes longa, anterie globulo obtusiori munita, & ad meliorem ventriculi tutelam linteo sericove molli obducta, qua in gulam demissa, post frequentatas ad ventriculum allisiones iteratosque insultus subversionem hujus & contentorum expulsionem excitabat.

NOBILISSIMO VIRO
DOMINO
JACOBO GELLENTIN
S. P. D.

JOH. JACOBUS FICKIUS,
Ph. & Med. D. Archiater Saxon.

Locrorum Principes peregre
venientem & quærentem,
ecquid novi, multaverunt;
& alio tempore lege cautum
est: nuncio aliquo veniente
non occurras, neque assur-
gas amico aliquo docente, habeo aliquid novi,
quod tibi dicam, respondeas, malim utile ali-
quid & conducibile; teste *Plutarcho de Curiositate*.
De novis, quibus saltim aures hominum lætan-
tur, historico-politicis, in Republica non sem-
per congruis, hæc intelligenda esse suspicamur:
ast nova in physicis & anatomia non solum sunt
omnium oblectamento, sed etiam usui Medico-
rum evidenti, à quibus arceri iniquum foret, in-
crementum arti & certitudinem, ne veterum
more

more tam facile amplius hallucinemur, manifeste conferentibus. Tua, Vir Nobilissime, cura & diligentia nunc in lucem prodeunt multa inventa aliorum nova, circa capitis emunctoria occurrentia, quæ difficiliorum quorundam problematum solutionem adeo manifestam reddunt, ut nihil ambigui vel dubii superfuerit amplius. Tuus ille cum mentis acumine productus labor pariter eximiam inferet in pathologiam, imo ipsam praxin Medicam utilitatem, quam quidem supinus quoque animus deprehendet: nihilominus tamen svasor extiterim, ut alio schedio eadem uberius declarare & communicare allube-
 scas. Ut enim in rebus his non leve versetur momentum, pares tamen illis expediendis novi vires tuas, aususque præclaros optato exitu coronatum iri. Impræsentiarum de obtento, meritis tuis egregiis parto, Doctorali gradu Tibi animitus gratulor, quo ut semper floreas, curabis strenue. Assequeris hoc ipsum Virtutum Tuarum cumulo, artisque Medicæ, quo insigniter imbutus, intimiori notitia, cujus modicum quod etiam, me Moderatore, Tibi comparandum hætenus constitueris, valde lætor, & læta-
 bor magis, quando imposterum fructus exinde capies uberrimos. Jenæ Cal. Maji MDCCXII.

CLARISSIMO ATQVE ERUDITISSIMO
DOMINO DOCTORANDO,

Fautori & Auditori olim suo æstu-
matissimo,

S. D. P.

HERMAN. FRIDERICUS TEICHMEYER,
Ph. & Med. Doct.

Rs nostra salutaris per
varia inventa nova præclaris-
simorum Virorum adeo ex-
cultata est, ut, si veteres hodie
reviviscerent, eximiam illius
eminentiam mirarentur, stu-
perentque, videntes, eam tot certis ac innu-
meris experimentis adauctam esse. Et quamvis
ad summum certitudinis gradum sic pervenisse
videatur, tamen adhuc & in ipsa oeconomia a-
nimali variæ actiones reperiuntur, quarum mo-
dus adhuc excellentissima ingenia detinet. Hu-

jus

jus rei exemplum esse potest secretio animalis,
 de cujus tam subiecto quam modo & optimi
 Anatomici ac Physiologi, ut Malpighius, Ste-
 no, Lossius, Du Verney, Nuckius, Bidlous,
 Bellinus, Pitcarnius, Ruyschius, Vieussenius,
 Litre, inter se non conveniunt, ubi alii glan-
 dulas, alii tantum extremitates vasorum con-
 cas complicatas, convolutas, spiritaliter con-
 tortas & variis foraminulis hinc inde pertusas
 pro organo secretionis & transcolationis hu-
 morum venditant. Laudo itaque, Clarissime
 Domine Doctorande institutum Tuum quod
 Excellentis ingenii Tui vires, in hac ardua,
 multisque controversiis intricata materia osten-
 dere volueris. Gratulor insimul Tibi de con-
 fecto Studiorum cursu & Honoribus jam ca-
 pessendis diuque promeritis. Deus porro au-
 geat Ingenii Tui dotes & adsit conatibus Tuis
 ut in quam plurimorum ægrotantium salutem
 Tuamque gloriam omnia cedant. Vale per-
 petuo sospes & felix, meque amare perge. Da-
 bam Jenæ Cal. Maji, clc̄lccc̄xii.

